

POLÍTICA NOVA

L'ESTRATEGIA OBRERA AVUI .

Publiquem a continuació la "Introducció" del llibre d'André Gorz, Stratégie Ouvrière et Neocapitalisme, aparegut a "Editions du Seuil" (Paris) .

Considerem prou vàlid el planteig d'André Gorz per tal d'establir unes bases d'estratègia obrera a llarg terme, adaptada a les condicions nacionals. I alhora un encaïment d'objectius intermedis i articulats que, d'una banda, projectin en les lluites quotidianes la màxima dimensió de "lluita pel poder", és a dir de confrontació global del capitalisme i d'altra banda preparin i, alhora realitzin, de forma paulatina però irreversible, el fi llunyà persoguit.

Aquest és fonamentalment l'intent d'André Gorz, al qual nosaltres en essència, ens afegim .

Aixó vol dir :

1)- Creiem, en principi, en la "via pacífica" com l'única possible al nostre país per tal d'arribar al pas de la societat burgesa a la societat socialista. Hi creiem en dos sentits: en el sentit de creure que és des de l'interior de cada país que s'establiran les condicions que realitzaran les pressions que conduiran a aquell canvi;

no desde fora, a partir
2 d'una guerra internacional entre dos o més blocs. I
el sentit que l'anàlisi de la nostra realitat ens demostra, que el procés serà, normalment, llarg i sense revolució política o guerra civil.

La via "no pacífica" no es pot, però, descartar en un planteig dialèctic i no abstracte. "D'un moviment de masses democràtic i pacífic, diu Togliatti, pot sempre nèixer una situació de guerra civil perquè la burgesia està sempre disposada a l'ús de la violència".

2)- Creiem en la validesa i realitat de la lluita de classes. El socialisme s'implanta amb la conquesta de l'Estat per la classe obrera. Conquesta que nosaltres preveiem, en principi, pacífica i democràtica.

3)- Aquesta conquesta es realitza per l'explotació de les contradiccions del capitalisme avançat o neo-capitalisme.

4)- Aquesta conquesta demana una lluita però articulada, és a dir, no una espera inoperant i messiànica de la revolució sinó unes reivindicacions quotidianes sempre que aquestes tinguin relació directa amb la meta final de conquesta de l'Estat o, el que és el mateix, sempre que aquestes lluites disminueixin o limitin el poder dels grans grups financers i capitalistes i del patronat en general.

Entre aquestes lluites en la nostra península, hi ha, en primer terme, la reivindicació d'un sindicat lliure i la del dret de vaga.

I en el nostre país concretament, hi ha, a més, la reivindicació d'autodeterminació nacional. Aquesta reivindicació se la planteja la classe obrera que treballa al nostre país com una reivindicació contra una classe dominant exterior i pre-burgesa, i la insereix en la seva lluita de classe com un front més contra una alienació molt concreta i determinada. La classe obrera que treballa al nostre país lluita, doncs en dos fronts.

Uncontra-la burgesia reaccionaria del nostre país que sempre utilitzarà la reivindicació nacional com a cortina de fum per a cobrir els seus propis interessos i continuar dominant la classe obrera. En un altre sentit - perquè nosaltres afirmem com a absolutament vàlida i existent la reivindicació nacional comfida per la classe obrera - la lluita es farà tàcticament en primer lloc contra la classe pre-burgesa central.

A nivell peninsular, en general, considerem, en principi com a progressiva i adequada als fins previstos, la lluita que es realitza per la implantació d'una democràcia burgesa. Primerament la implantació d'aquesta, en segon lloc, la pressió popular per a una reforma d'estructures i finalment l'esclet de les contradiccions que aquesta reforma implica, ens sembla - a la nostra península, el camí més realista de la lluita obrera, i també el que donem més coratge i confiança. El socialisme no ha estat mai una necessitat d'aquelles que s'imposen a les masses d'una manera fulgurant. Mai s'ha passat immediatament de la revolta primitiva, a la voluntat conscient de canviar la societat. El descontent dels treballadors respecte de llur condició, inclús als poderosament organitzats, no ha anat mai espontàniament més enllà de la denúncia d'allò que, en l'organització general de la societat, feia llur condició insuportable. En aquest aspecte res no ha canviat des de Lenin, Marx o Plàtonov.

Però el que sí ha canviat, és que el rebús de la societat ha perdut en els països capitalistes més avançats la seva base natural.

Mentre la misèria - és a dir la privació d'allò que és indispensable per viure - era la condició de la majoria, la necessitat d'un canvi revolucionari de la societat era evident. Els proletaris i els pobres miserables no havien pas de saber, per aixecar-se en contra de l'ordre existent, quina mena de societat pretendien construir: el pitjor era el present; no tenien res a perdre. Però més tard, en les societats més riques ja no és tan clar de veure on cau el pitjor.

La misèria però no està encara subeinstein; i per França, com als Estats Units, només és la condició d'una cinquena part de la població. Però a més aquesta població no és homogènia: està concentrada en certes regions, en certes capes socials que no són representatives de llur classe: petits pagesos de regions apartades, vells, gent sense feina, obrers no especialitzats, etc. Aquestes capes de la societat no són capaces d'agrupar-se per tal d'exercir una acció decisiva sobre la societat i l'Estat. Tenen necessitats comunes, però no un projecte respecte la manera de satisfer-les.

Aquesta és la primera raó que fa que la misèria no pugui servir ja de fonament per la lluita pel socialisme.

Hi ha un altre raó: els treballadors per els quals la satisfacció de llurs necessitats vitals és encara insuficient són, virtualment, una menuda. El capitalisme desenvolupat no té solament necessitat d'una massa de treballadors qualificats, sino també de consumidors dels seus productes. Encara que la reivindicació en nom de les necessitats immediates continui essent necessària, no ens porta ja a un plantejament radical de la societat.

Es per això que no parlaré de la misèria com a base per el refús del capitalisme. Intentaré, més aviat, determinar quines són les noves necessitats que el desenvolupament capitalista fa créixer; en quina mesura aquestes noves necessitats, per poc que es fagin explícites, són comparables quan a urgència, a les d'abans; en quina mesura impliquen també una crítica radical del capitalisme, és a dir de les raons de llur permanent insatisfacció.

La qüestió essencial serà doncs, saber en quines necessitats arreplega la necessitat del socialisme quan està atenuada la urgència nascuda de la misèria; i quines condicions aquestes necessitats poden prendre consciència d'elles mateixes en tant que necessitat de transformar radicalment la societat.

Aquesta mena de reflexions porta necessàriament a un replantejament de nombrosos aspectes de l'estratègia tradicional del moviment obrer. I no és aquest fet de posar en dubte el que fa que aquesta estratègia sigui caduca: són els fets.

En les societats desenvolupades on la pressió de les necessitats vitals està atenuada, ja no és possible fonamentar la necessitat del socialisme en una negació immediata del sistema establert, en un refús. Perquè la intolerabilitat d'aquest sistema ja no és absoluta, sinó relativa, calen unes "mediacions" suplementàries perquè aquesta intolerabilitat esdevingui conscient. I aquestes mediacions només poden ésser positives; han de revelar als individus la urgència de les necessitats qualitatives que la ideologia capitalista ignora o reprimeix; han de fer aquestes necessitats conscients d'elles mateixes projectant, al mateix temps, les condicions positives de llur satisfacció. No n'hi ha prou en fer raonament com si la necessitat del socialisme fos evident; aquesta necessitat en endavant, només serà reconeguda si el moviment obrer precisa què és el que el socialisme pot aportar, a quins problemes pot només ell respondre, i de quina manera. Ara més que mai cal definir, al mateix temps, una alternativa global positiva i uns "objectius intermedis" (unes mediacions) que en prefigurin el sentit des d'ara .

El punt feble del moviment obrer i socialista, en tots els països capitalistes i particularment a França, ha estat fins ara la seva incapacitat més o menys aguda d'unir la lluita pel socialisme a les lluites reivindicatives de cada dia. Incapacitat que té les seves raons, sobretot històriques. Al menys durant trenta anys el moviment comunista ha propagat un catastrofisme profètic sobre l'enfonsament inevitable del capitalisme. La seva política en els països capitalistes ha estat la de una "espera revolucionària". Es considerava que les contradiccions internes s'enirrien aguditzant, i la condició de les masses treballadores empitjorant .

Aquest període ha deixat unes marques profundes. Alguns dirigents obrers encara tenen que els èxits reivindicatius substancials no facin desaparèixer - o no afoblin per molt temps - el descontent dels treballadors i llur esperit revolucionari . Tenen que una millora sensible de la condició obrera o unes victòries parcials en el marc del capitalisme no reforcin a aquest punt-lo suportable .

Aquest temor de tota manera, només reflexa una mentalitat esclerosada, una absència d'elaboració estratègica de recerca teòrica. Amb el pretext que les victòries parcials aconseguides a l'interior del capitalisme serien, inevitablement absorbides per aquest, una muralla de Xina ha estat erigida entre les lluites presents i les solucions socialistes a venir. Està tallat el camí entre aquelles i aquestes. Tot es fa com si la solució dels problemes hagués d'esperar l'arribada al poder de la classe obrera i que mentrestant només calgués mantenir el descontent i la flama revolucionària.

En conseqüència aquesta mena d'actitut no té cap sortida. La flama revolucionària comença a vacilar, manca la de perspectiva i de realitzacions positives. Certament, el capitalisme és incapaç de resoldre a fons els problemes essencials que sorgeixen del seu desenvolupament. Però els resol "a la seva manera", per mitjà de concessions i rectificacions que el converteixen en socialment tolerable. De moment, el moviment obrer i socialista es troba arralat a la defensiva: per no haver lluitat per imposar les seves pròpies solucions ha perdut la iniciativa; per no haver anticipat els problemes previsibles avançant al capitalisme on apuntar-ne les solucions, les classes treballadores deixen d'afirmar-se com a classes potencialment dirigents. Al contrari és el mateix capitalisme el que concedeix als treballadors unes "quasi solucions". I per cada una de aquestes concessions, el capitalisme - lliure de definir per ell mateix la natura i l'extensió de les seves mesures - afirma el seu progrés i consolida el seu poder.

Direm el mateix dels problemes nascuts del Mercat Comú, de diferències i desequilibris regionals, de problemes de reconversió, de desenvolupament, de divisió i "amenagement" de territori, de creació d'emplous, de formació i d'adaptació professional en funció de l'evolució tècnica.... Per a cap d'aquests problemes el capitalisme posseeix una solució satisfactòria, o ni tant sols una solució. Però el moviment obrer europeu (amb l'excepció d'Itàlia, i no sempre) encara no ha sabut definir concretament les

seves solucions i organitzar la lluita per elles. Es per això que gairebé no avança vers la presa de poder ni augmenta la seva potència. Per això mateix tampoc convenç als qui prèviament no estan convençuts que un cop obtingut el poder, sabrà resoldre a fons tots els problemes. En resum; el moviment obrer postula la qüestió resolta des del poder: "quan nosaltres hi serem ..." Però el problema és precisament d'ésser-hi, de forjar la voluntat i els mitjans d'arribar-hi.

¿Es possible des de l'interior del capitalisme, és a dir, sense haver-lo prèviament abatut, d'imposar solucions anti-capitalistes que no siguin desseguida incorporades i subordinades al sistema? Es la vella pregunta sobre "reforma i revolució". Aquesta qüestió serà (o és) primordial quan el moviment podria (opot) escollir entre lluita per les reformes i la insurrecció armada. Aquest ja no és el cas de l'Europa Occidental. Per això la pregunta ja no es presenta com una alternativa; afecta solament a la possibilitat de "reformes revolucionàries" és a dir, de reformes que persegueixen una transformació radical de la societat. És això possible? .

Cal descartar la hipòtesi nominalista: tota lluita per reformes no és necessàriament reformista. La línia de separació entre reformes reformistes i no-reformistes (no sempre molt clara) pot ésser definida així :

Es reformista una reforma que subordina els objectius seus als criteris de racionalitat i de possibilitat d'un sistema i d'una política donats. El reformisme descarta d'entrada els objectius i les reivindicacions - encara que estiguin profundament arrelats dins les necessitats - incompatibles amb la conservació del sistema .

No és necessàriament reformista, sinó al contrari, una reforma reivindicativa no en funció del que és possible dins el marc d'un sistema i d'una gestió donats, sinó del que ha d'ésser possible en funció de les necessitats i les exigències humanes .

En altres paraules, el que caracteritza una lluita per reformes no-reformistes - per reformes anti-capitalistes - és que no fa dependre la legalitat i la legitimitat de les necessitats de criteris de racionalitat capitalista. La lluita és determinada no en funció del que pot ésser sinó del que ha d'ésser. I de moment fa dependre de transformacions i mitjans polítics i econòmics pendents de posar en pràctica la possibilitat d'aconseguir el seu objectiu. Aquestes transformacions poden ésser brusques o progressives. Però en qualsevol circumstància, suposen una modificació de la relació entre les forces: suposen que els treballadors conquereixin uns poders o afirmen una potència és a dir un poder no institucionalitzat, suficients per a obrir, per a mantenir oberts i per aïxonpliar en el si del sistema unes orientacions que són esquerdes que fan trontollar el capitalisme desde dins. Suposen reformes d'estructura.

No obstant, uns poders obrers aconseguits dins un marc capitalista, no són absorbits inevitablement per aquest sistema o subordinats al seu funcionament?. La pregunta és essencial pel moviment marxista, i l'única resposta possible és aquesta: el risc de subordinació existeix però la subordinació no és inevitable. No hi ha cap altre camí que correr el risc. La presa de poder per insurrecció és impensable; i "l'atentisme" porta a la disgregació del moviment obrer. La seva única sortida viable és la de conquerir des d'ara uns poders que el preparin per a dirigir la societat, i que mentrestant li permetin controlar-ne i orientar-ne l'evolució, creant uns mecanismes antagònics que restringeixin o disloquin el poder del capital.

No és doncs, problema l'oportunitat dels "contra poders" sinó la seva natura i la manera d'articular-se amb el poder de l'Estat capitalista. L'alternativa no és entre la conquesta, exercici i ampliació constant dels poders dels treballadors, d'una banda, i la voluntat (necessàriament abstracta) de pendre el Poder, per l'altre. L'alternativa és entre poders subalterns i poders autònoms.

Cal entendre per poders subalterns l'associació a la participació dels treballadors en una política i una gestió econòmiques la responsabilitat del les quals són convidats a compartir el nivell de l'execució i dels resultats, tot prohibint-los d'intervenir en les decisions i criteris en virtut dels quals aquesta política i aquesta gestió han estat dictades. El sindicat per exemple, està convidat a incorporar-se a una política predeterminada fora d'ell, a nivell d'empresa, i a participar a la realització d'aquesta política. A l'obrer li és permès de "discrepar" sobre la realització i àdhuc sobre els efectes de la gestió capitalista, amb esperança que no els pugui discutir perquè se l'ha fet còmplice en el punt de partida de les premisses de les quals ells en deriven. I per precaució suplementària, està previst un "àrbitre" que vigili, perquè la discussió dels efectes no pesi en dubte les premisses.

Per poder autònom, en canvi, cal entendre el poder dels treballadors de posar en dubte, a través dels efectes i les modalitats d'execució, les pròpies premisses d'una política de gestió, revisant-les inclús per anticipar gràcies al poder de control sobre totes les dades, que sorgeixen per la elaboració de la política de gestió. Un poder autònom tal, és el primer pas vers la subordinació de les exigències de la producció a les exigències humanes, i té la conquesta del poder d'auto-gestió, com a última perspectiva.

L'exercici d'aquesta modalitat de poder autònom no pot limitar-se a la crítica purament negativa. Però és evident que no serà mai concedit pels patrons ni tolerat sense combat. Només pot imposar-lo la lluita. I àdhuc en els casos en què és imposat no pot exercir-se sense una constant mobilització. D'altra banda, tendirà inevitablement a desbordar el marc de la gran empresa, ja que la política de gestió d'un monopoli o oligopoli està en estreta relació de condicionament recíproc amb la política econòmica de l'Estat, la vida de la ciutat del municipi, de la regió.

Muny doncs, de preparar la integració i la subordinació del moviment obrer a l'Estat, el poder autònom dels treballadors - a les grans empreses, municipis, serveis públics, organismes regionals, cooperatives, etc - pot assegurar la progressió dialèctica de la lluita a un nivell cada vegada més elevat. És a la vegada la font i la plataforma indispensable per l'elaboració i per la persecució dels objectius sintètics d'una política de rocanvi anti-capitalista.

Es a més, una etapa indispensable de la formació i educació de les masses, a les quals permet escollir el socialisme no com un més enllà transcendent i un porvindre indeterminat, sinó com l'horitzó d'una praxis ja en pràctica, horitzó que les masses no són invitades a desitjar en abstracte sinó a veure'l a través d'uns objectius presents que el representen'.

Es tracta aquí d'una estratègia de la conquesta progressiva del poder pels treballadors, que no exclou la possibilitat àdhuc la necessitat, de una presa de poder revolucionària per a una etapa ulterior.

Una estratègia semblant, ¿ representa un retrocés per la seva renúncia a una presa ràpida del poder i a instaurar de cop el socialisme ? Forà així si la de poder revolucionària fos possible, o si el seu projecte mantingués a les masses en un estat de mobilització. Però no és aquesta el cas. És impossible, sobretot per els marxistes, de pretendre explicar l'estat actual de desmobilització de les masses per l'absència de fervor revolucionària en els dirigents. En realitat l'estat de desmobilització es deu avui a què ni la possibilitat, ni la forma, ni el contingut del que hauria d'ésser actualment un poder polític dels treballadors no ha estat encara definit.

Mentre que la condició dels treballadors era insuportable d'una manera immediata i absoluta, la conquesta del poder era per ell mateix, un fi immediat. Actualment, en canvi la conquesta del poder no serà un objectiu mobilitzador si hom no precisa de quines realitzacions, impossibles

en un règim capitalista, el poder dels treballadors ha d'ésser el nitjà. Perquè fer socialisme ? Com i de quina manera ?.

Es prematur respondre avui a aquestes preguntes. La mobilització de cara a la conquesta del poder i del socialisme en termes abstractes que no són mobilitzadors per sí sols ha de passar per la "mediació" d'objectius mobilitzadors intermitjos. La lluita per objectius parcials radicats en les necessitats profundes i posant en dubte les estructures capitalistes, la lluita pels uns poders parcials autònoms i llur exercici, han de fer viure a les masses el socialisme com una realitat en construcció, que actua sobre el capitalisme des de dintre i exigeix d'expansionar-se lliurement. En lloc d'oposar d'una manera dicotòmica el present a l'esdevenidor com el Mal al Bé, l'impotència present al poder futur, es tracta de fer l'esdevenidor present i el poder accessible a través d'accions que reflexin als treballadors llur força positiva: la capacitat de mesurar-se amb el poder del capital i d'imposar-li la seva voluntat .

Certament, el socialisme no pot ésser sinó la hegemonia de la classe obrera, la propietat pública dels mitjans de producció. Però per arribar-hi, cal primer establir els objectius intermedis a l'horitzó dels quals el socialisme es fa possible, rep una significació concreta. Pot sorgir dins el plantejament de lluites i exigències presents; no pot ésser posat de cop com un sistema, com una solució preexistent a tots els problemes. Ha de presentar-se, al contrari com el sentit global de respostes concretes a problemes específics. En aquest aspecte, les nacionalitzacions, no pas més que el poder, no són més avui, com al temps de Pasqueur, uns fins per elles mateixes: per a arrancar-les cal barallar-se, però per a barallar-se per elles cal primer saber perquè serveixen i de què són el nitjà .

Políticament el socialisme no pot ésser res més que el poder de la classe treballadora; econòmicament no pot ésser res més que la propietat col·lectiva dels mitjans de producció, és a dir la fi de l'explotació. Però no és només això i és també un

nou tipus de relació entre els homes, un nou ordre de prioritats, un nou m'el de vida i de cultura. Si no és també tot això el socialisme perd tot el seu sentit. Aquest sentit pot ésser definit en una frase : és la subordinació de la producció a les necessitats, tant en el que hom produeix com en la manera de produir-ho. Entenent però que les necessitats en una societat desenvolupada no són només quantitatives (necessitats de bens de consum), sinó també qualitatives necessitats d'un desenvolupament lliure i multilateral de les facultats humanes ; necessitats d'informació de comunicació de fraternitat; necessitats d'ésser alliberat no solament de l'explotació sinó també de l'opressió i de l'alienació en el treball i en l'oci .

Si en aquest llibre tractarem de la estratègia sindical, molt més que de la estratègia política, és que el sindicat molt més que el partit és el catalitzador i el lloc d'elaboració de la consciència de classe en la societat neo-capitalista. Efectivament, en tots els seus aspectes, la civilització neo-capitalista tendeix a una civilització de masses. La seva propaganda, què és primerament comercial sotmet els mitjans que els individus tenen per a informar-se i per estar en relació als uns amb els altres als imperatius comercials. Per vendre diaris, ondes radiofòniques o productes de consum de massa aquesta propaganda ateny als individus en llur característiques comunes i mitjans, i busquen d'esborrar i amagar els conflictes que els oposent, les barreres que els separen : la gran marca, la gran firma, la gran premsa etc, han de guanyar el favor d'un públic heterogeni i divers, intentaràn doncs ignorar allò que divideix i diferencia a aquest públic, escamotejar els problemes palpitants i adreçar-se als "consumidors" per damunt de les fronteres de classe. La negociació de les classes és una ideologia fonamentada en el mercantilisme .

Es normal que aquesta ideologia, portadora de "cultura de masses" invadeixi el domini polític i que els partits (o més aviat els homes) polítics, a la recerca d'una cli

mentela, adoptin ells també la ideologia de massa i els seus mètodes de seducció comercial. La cosa és encara més normal en tant que el capitalisme monopolista d'Estat exigeix la concentració i la continuïtat del poder, i que un cop instal·lat un règim presidencial, els partits polítics es veuen obligats a reagrupar-se en dos camps en llur competició pel poder suprem.

Fent així a succeir a la cultura de masses, aleshores la "democràcia de massa", és a dir la competició de totes les formacions pel favor del "centre", de les "masses" menys polititzades. En el període electoral o pre-electoral, els dos camps busquen doncs a llur torn arrodonir els angles, atenuar els conflictes, les divisions, les diferenciacions.

L'autonomia sindical revesteix aleshores una importància primordial. Ja que el sindicat esdevé l'única organització de massa que escapa als imperatius de la democràcia de massa, i lluny de afobrir-se s'enforteix quan posar els problemes en lur específica realitat. En les empreses, els municipis, les regions el sindicat esdevé el lloc privilegiat on s'elabora la consciència de classe, la consciència de les necessitats, de les exigències, de les finalitats a perseguir, el lloc privilegiat també on el conflicte entre treball i capital segueix essent viscut en tota la seva agudesa. La lluita sindical revesteix inevitablament un contingut polític, ja que és evident el lligam entre les exigències específiques dels treballadors i les condicions econòmiques, polítiques i socials per a satisfer-les.

Es per això que cal refusar amb intransigència tota tentativa per a subordinar el sindicat als partits polítics, per a limitar o disciplinar la seva autonomia reivindicativa, per a sotmetre la seva acció a uns criteris objectius com són la conjuntura econòmica, la evolució de la productivitat, de la producció o dels guanys. I aquesta defensa intransigent de l'autonomia reivindicativa ha d'ésser in-

condicional i permanent, s'agui quin sigui el color polític del govern, siguin quin siguin el tipus i els objectius de la planificació econòmica.

En favor d'així hi ha tres raons fonamentals :

A)- La primera és de ordre econòmic. Encara que conserva nombrosos partidaris en L'Europa Occidental, una política de salaris autoritaris, lligant l'evolució de salaris a la de la productivitat, s'ha revelat implacable a tot arreu on ha estat assajada, incloent-hi els països socialistes. En aquest al iguals que els planificadors han arribat a reconèixer la importància del mercat en tant que regulador de la demanda individual - i doncs, en una mesura limitada, en tant que regulador de la producció en conformitat amb les necessitats - també, han arribat a reconèixer la importància d'un "mercat del treball", és a dir d'una autonomia reivindicativa del sindicat.

Efectivament és impossible d'evaluar el valor de la força del treball segons uns criteris purament objectius, econòmics. Una evaluació com aquesta no podria tenir en compte la qualitat atractiva o repulsiva d'uns treballs igualment productius i igualment qualificats. Aquesta evaluació no permetria d'atreure o mantenir els treballadors en col·locacions o en regions on són socialment necessaris, però en llur productivitat augmenta més lentament.

Riscaria o bé d'acabar el reclutament per aquests llocs de treball, o bé de fer necessari un reclutament autoritari ple de violències, (incloent-hi la violència que és l'atur for'ós). Descoratjaria el progrés tècnic en les branques i serveis de feble productivitat, doncs el progrés tècnic només hi serà buscat resoltament si la carestia creixent de mà d'obra l'imposa per raons econòmiques.

Si hom intenta d'eludir aquest inconvenients d'una política de salaris diferenciats segons la productivitat de les branques i de les regions, mitjançant una política de salaris indiferenciats, lligada no ja a l'evolució de les producti-

viats locals sinó a l'evolució de la productivitat global (nacional), el resultat no serà pas millor. Una política com aquesta descoratjaria efectivament la recerca del progrés tècnic en les branques de productivitat elevada, que són al mateix temps les branques més concentrades i les més aptes per a promoure la recerca tecnològica. Els oligopolis o monopolis d'aquestes branques, sostretes de la pressió reivindicativa del sindicat, no es veurien incitades a economitjar el treball humà. Establirien la productivitat i per tant el nivell de vida dels treballadors a la seva manera. L'estímul més poderós per al progrés tècnic arribaria a desaparèixer si desapareix la tensió permanent entre treball i productivitat tensió que només la autonomia reivindicativa del sindicat permet mantenir.

B)- La segona raó per la qual hem refusarà categòricament tota usurpació de l'autonomia reivindicativa del sindicat és que aquest té com a funció permanent la d'expressar les necessitats que neixen de la producció, i més amplejant, de la vida social. El seu paper és impregnar les exigències inactives del procés de producció per les exigències vivents dels treballadors, amb l'intenció de sotmetre-los a aquest. "El salari és el preu històric de la força del treball...preu lligat a l'evolució de les necessitats socials ...". I té per funció no solament provocar canvis d'orientació en el desenvolupament econòmic, sinó també "registrar el nivell mig de les necessitats - les quals aquest canvi ven donat lloc".

Qualsevol subordinació de l'autonomia reivindicativa - és a dir de la possibilitats que tenen les necessitats d'expressar-se - a una situació econòmica donada d'ésser condemnada, en temps normals, com a profundament antidemocràtica.

C) - En el pla polític (o político-econòmic) finalment, les accions reivindicatives de massa són el principal mitjà de què disposa el moviment obrer per a poder posar el capitalisme en crisi, per a revelar la seva incapacitat, inclús en els països

en el països altament desenvolupats, de satisfer prioritàriament les necessitats fonamentals; per a fer voure clarament i imposar les reformes d'estructura necessàries, especialment l'orientació pública de les inversions, la planificació pública de la economia segons les necessitats. Aquestes mesures no esdevenen políticament possibles si no és que per la pressió de les masses, el sistema és posat en la impossibilitat de funcionar segons lògica pròpia.

Inclús ens els medis socialitzants, hom objecta sovint que per a imposar una nova orientació de l'economia - una planificació democràtica o socialitzant - el sindicat ha d'acceptar, en canvi, una limitació i una autodisciplina reivindicativa. En realitat no és així. La funció, permanent del sindicat és expressar les necessitats reals i posar en favor de llur satisfacció. La funció del Pla, en l'elaboració del qual, el sindicat té el major interès a participar, és la d'organitzar els mitjans d'aquesta satisfacció. La tensió entre les necessitats i els mitjans de satisfer-les és el motor mateix de la planificació, i fins i tot de la democràcia. La tensió entre el sindicat i el Pla ha d'ésser acceptada com una dada permanent.

Quan el vigor de la pressió sindical posa en perill els objectius d'un Pla, és a aquest a qui portany defensar-se té els mitjans per a fer-ho. ■ en la mesura en què el sindicat ha aprovat els objectius - que, per altre banda i aplanament ell ha imposat als planificadors - acceptarà els mitjans de defensa que el Pla utilitza. Aquest mitjans són essencialment fiscals: consistiran, en particular, en esborrar per via d'impostos directes i d'impostos sobre el consum diferenciats, el poder d'adquisició exco-
 ri que podria aparèixer després de la victòria reivindicativa. I naturalment que les contra-mesures adoptades pel Pla - la natura dels impostos, la orientació de les prioritats que aquestes imprimeixen al consum, les despeses o inversions que han de cubrir - podran, al seu torn, ésser refusades o negociades pel sindicat.

La política nacional de salaris no és doncs, de cap manera una necessitat de la planificació. Expressa només la voluntat política del capitalisme organitzat d'integrar el sindicat al sistema, de subordinar el consum a la producció, a la maximització del guany. Contra aquesta voluntat política el sindicat només es pot defensar per una voluntat política inversa i autònoma independent respecte als partits i a l'Estat, i arrelar en les exigències específiques dels treballadors.

Baluart de les realitats de classe en front de les ideologies de massa i llurs ficcions, el sindicat, en la mesura en que compleix la seva funció, esdevé una força de propulsió per la política. Es gràcies a ell que la contradicció fonamental del capitalisme - aquella que és inherent a les relacions de producció - es manifesta continuament en la seva realitat viva i concreta. És en ell, al nivell del treball alienat, que prenen cos unes reivindicacions revolucionàries en llur veritat i en llur sentit (si no ho són en llur contingut immediat) : la reivindicació de sotmetre la producció a les necessitats, la manera de produir a les exigències humanes d'aquells qui produeixen, el capital a la societat . És en ell solament que es pot forjar des d'ara l'home socialista : el "treballador associat" als altres treballadors per reglamentar la producció i els canvis; el productor dominant el procés de la producció en lloc d'estar-li sotmés; l'home de la praxis creadora. El socialisme serà molt poca cosa - i potser ni serà - si no és en primer lloc aquest home, si no és un nou ordre de prioritats, un nou model de consum, de cultura, de col·laboració social .

Aquest model s'ha de definir en cada una de les societats altament industrialitzades. Encara no existeix enlloc. Fins ara les societats socialistes han subordinat també el consum a la producció, les necessitats, les exigències creadores, a cultura, l'educació, a les exigències del procés d'acumulació . Aquesta subordinació, hi ha estat en certs aspectes més sistemàtica i més intransigent que en la fase avançada del capitalisme .

Es que el socialisme només ha estat un gegantí i sistemàtic esforç d'acumulació pública fustigada per l'escassetat extrema de tot i per les amenaces exteriors. Això actualment és generalment admès. Però el mateix temps es planteja la qüestió de saber com el socialisme de guerra a aquest socialisme de l'escassetat, que no té gran cosa a veure amb el socialisme tal com el va concebre Marx, pot ésser reconquerit per damunt de les seves alienacions i retornat a la seva finalitat original.

Perquè quan hom comença a considerar els individus com a mitjans de producció, la societat com a instrument per a l'acumulació, el treball com a instrument per a forjar instruments (el que els Estats socialistes han fet innegablement fins ara) hom no prepara pas els homes per a emancipar-se i per a construir una societat que prengui la producció com a mitjà i l'home com a finalitat.

A força de subordinar les finalitats humanes a les exigències tècniques, la victòria sobre l'escassetat corre el risc d'ésser nalmosa. Una societat que ha estat durant massa temps el mitjà en lloc d'ésser la raó de la producció estarà inevitablement abocada a rigideses i encarcaraments burocràtics, els quals, impeding la manifestació de les necessitats, impedeixen a la producció d'ajustar-se a aquest quan l'ajustament esdevé tècnicament possible; per això la concepció i fins i tot el funcionament del Pla econòmic seràn falsejats. De fet inclús allà on l'escassetat extrema ha estat vençuda, el socialisme només existeix com una infra-estructura que sovint funciona malament. Existeix una sola excepció: Iugoslàvia, on malgrat l'escassetat, les estructures han estat orientades, sense esperar a subordinar la producció a les necessitats, els mitjans a les finalitats, és a dir a l'emancipació i al ple desenvolupament del treballador, de l'home. Circumstàncies històriques particulars, de les quals és impossible la generalització, han permès aquesta excepció (essent però l'horror dels iugoslavs el no tenir en compte en llur política exterior, el caràcter excepcional d'aquesta experiència).

Però la qüestió no està aquí. El que jo intento recalcar amb aquest parèntesi, és que no existeix, que no pot existir actualment una societat socialista de la qual el moviment obrer dels països capitalistes avançats puguin pendre model. I que les reivindicacions del moviment obrer de l'Europa Occidental poden i han d'ésser més avançades en matèria de la construcció del socialisme que les nacions socialistes existents. El problema de la humanització de la producció i de la seva subordinació a les exigències i a les necessitats dels individus pot ésser abordat per nosaltres en termes més avançats que en lloc. A més a més és precisament això el que l'avantguarda marxista dels països socialistes espera dels marxistes de l'Europa Occidental.

En mig de l'agitada vida universitària i dins un ambient oficial de duresa, de tancament a tot possible diàleg, i de sancions i represió, queda dissonant en alguns aspectes, i fins i tot una mica confusionària, la política sempre hàbil i perillosa de l'organisme Opus Dei, que com tothom sap també està realitzant una forta escalada vers el control econòmic i polític del país. En què consisteix ara la política del Institut ? Sens dubte en una oportunista i forçada actitud de liberalització, encara que per això li calgui fer-se passar per opositor al sistema. O precisament fent-se passar per opositor .

Fins a tal extrem pot arribar aquesta estratagema que reproduïm ara uns fragments que creiem molt clarificadors, d'una carta publicada a la tribuna lliure del diari Le Monde del 24-25 del octubre propassat, del professor de la Universitat de Múrcia senyor J. Burillo, titulada : "Una nova generació espanyola". Diu entre d'altres coses: "De retorn d'una estada a Iugoslàvia " (voldriem saber quines influències té aquest súbdit espanyol que li permeten viatjar per aquest països) "llegeixo a Le Monde (25 d'agost) un article en el que el senyor Tierno Galván comenta les sancions imposades a cinc professors espanyols. L'autor expressa un judici sobre l'actitud del govern i exposa breument la situació política. Jo faig nova aquesta exposició, que trobo correcta en conjunt. Malgrat això serà just d'aportar algunes correccions a l'afirmació calumniosa, concornent al paper de l'Opus Dei en la política del general Franco "...? cap membre de L'Opus Dei no ha dirigit un ministeri amb caràcter netament polític a les ordres de Franco" (com si hom pogués triar el que té i el que no té caràcter polític dins el règim franquista) ... " Això no obstant és exacte que en el curs d'aquests últims anys alguns ministeris econòmics o tècnics han estat dirigits per membres de l'Opus Dei. Al meu entendre, la seva acció es desenvolupa en un clima de neo-liberalisme i en una sor-

prement neutralisme polític, que contrasta amb l'"Ideologia"
 oficial del règim (aquesta observació és de suma importància
 per a comprendre el paper real de l'Opus. La protesa neutralitat
 política en nom d'una missió purament tecnocràtica, no es altre-
 cosa que l'intent de despolitització que a tot Europa pretén
 una determinada dreta monopolista i evidentment molt poc neu-
 tral políticament entesa. Continua la sabrosíssima carta del
 senyor Burillo, després de fer unes consideracions sobre les
 diferències de posició política de les joves generacions que
 han estat traumatitzades per la guerra): "L'interès d'alguns
 a comprometre l'Opus Dei en la severa reacció del govern con-
 tra alguns dels professors, és significativa : El mateix mini-
 stre d'informació, en el curs d'un consell de ministres va
 proposar" (veiem que les informacions del senyor Burillo no
 tenen límit) "que el Sr. López Rodó, que encara no era minis-
 tre, fos designat com a jutge dels professors. El Sr. Fraga
 ho ha triomfat" i diu més enllà "... Serà absurd de creure
 que el Sr. Tasso pugui col·ludir-se a aquesta actitud. Conté
 de subratllar aquesta consideració que : 1) Ni el ministre de
 educació nacional, signatari de les sancions, ni cap dels di-
 rectors del seu departament, ni el jutge Calzala portanyen a
 l'Opus Dei" (en aquest punt no sembla tant ben informat el
 Sr. Burillo) " 2) El reglament de disciplina acadèmica apro-
 vat l'any 1954, i increïblement sever fou redactat pel minis-
 tre de l'època Sr. Ruiz Gimenez. Ell mateix, els seus colla-
 boradors i tots els ministres del govern de llavors no perta-
 nyen pas a l'Opus Dei." (Aquest cop baix al Sr. Ruiz Gimenez
 a més de deshonest ens sembla un paràgraf afegit per l'inte-
 rés personal d'algún ministre actual. I acaba la carta, des-
 prés de dir que l'Opus Dei recluta principalment "universita-
 ris i obrers", amb uns tints de perseguit que no deixen de te-
 nir la seva comicitat): "hem pot constatar que la majoria
 dels associats a l'Opus Dei pertanyen a la generació posteri-
 or a la guerra civil. els quals no participen pas dels seus"
 referit als membres de l'Opus que col·laboren en la situació)
 punts de vista. ¿ Perquè aquesta dissidència - d'altra ben-

da normal - no es manifesta actualment amb esolat ? Per la mateixa raó que obliga que un universitari espanyol, per fer públic el contingut d'aquestes línies hagi de recórrer a l'acull de Le Monde .

El tetr en la seva totalitat és ben explícit com també ho són les intervencions que els catedràtics més lligats a l'Opus Dei, tingueren en el famós claustre de la Universitat de Barcelona, defensant la necessitat de diàleg amb els representant elegits democràticament i la petició clara d'eliminació de les sancions acadèmiques imposades.

A l'Opus Dei l'impoarta seriosament una cosa en el terreny universitari : aconseguir les millors universitats tecnòcrates al servei del gran capital, que eliminin tota possibilitat de visió crítica. I sembla clar, que una universitat, centre de l'activitat intel·lectual i científica, no es pot concóbre sense aquesta dimenssió crítica que en definitiva és essencial per a tot procés científic. No hi haurà ciència econòmica, ni sociològica, ni teoria política, ni cap altre coneixement tècnic o científic, sense aquesta premissa i per tant no hi haurà possibilitats d'aconseguir una formació veritablement humana. Aquest és el contingut ideològic de les aspiracions tecnòcrates de l'Opus Dei. La preterta neutralitat política, en pro d'una actitud tècnica no és altre cosa que un atentat a la societat i a la capacitat de creixement humà, en favor d'una declarada política de control econòmic i polític, dirigida pels tecnòcrates defensors del capitalisme monopolista. Aquesta pretesa neutralitat no és res més que una clara defensa partidista en favor de l'atonia política a la universitat.

No creiem que la línia Opus Dei, s'imposi massa ràpidament en les esferes oficials, però la pugna interna actual dels ministeris - de la que n'es reflexe i segurament conseqüència directa la carta a Le Monde del senyor Burillo - arribarà tard o d'hora a donar els seus resultats.

Estem convençuts que això aportarà més possibilitats de maniobra i que aquestes seran ben aprofitades. Però també estem convençuts que una universitat forjada a cops d'estaca en unes estructures mentals pro-burgoses, sabrà desenmascarar la trampa d'una falsa política alliberadora.

Una universitat capaç de reaccionar amb la maduresa amb que ho està fent avui en cada problema quotidià, no permetrà de cap manera, quedar-se a mig camí, amb el cofisme d'una victòria que podria ser l'inici d'un carreró alionador sense sortida, molt més difícil de superar : el de la despolitització al servei del neocapitalisme i batejat de santa liberalització per l'Opus Dei .

L'ARTICLE 222 I EL DRET DE VAGA

L'aprobació a "Las Cortes" del nou redactat de l'article 222 del Còdig Penal, creiem que és un bon exemple pràctic de la concentració real que, dins el règim, hi ha plantejada entre els sectors innovolistes feixistes i els representants d'una política neo-capitalista coherent a llarg termini, expressió típica dels quals és l'Opus Dei .

La burgesia industrial monopolista, en efecte, tem el perill constant de politització de les reivindicacions obres que suposa l'actual sindicalisme vertical feixista, i veu la necessitat d'una certa flexibilitat i autonomia sindical per a encarrilar, despolititzar i digerir la pressió obrera provocada pel desenvolupament de les forces productives. Això permetria una efectiva i tranquil·litzadora integració dels sindicats al sistema de producció capitalista. El projecte de llei presentat pel Govern a les "Cortes", seguia amb la natural prudència aquesta orientació, tot eliminant de les normes penals els conflictes col·lectius de treball de mobil estrictament laboral. Però si bé la influència de l'Opus Dei al Govern sembla creixent, les "Cortes" segueixen fidels al'innovolisme feixista, i després de les esmenes fetes a la proposta del Govern, la llei finalment aprovada (amb 35 vots en contra) té poques diferències amb la que hom tractava de "flexibilitzar" .

Per a començar, segueix considerant "reos de sedición" a tots els funcionaris i treballadors dels serveis públics o d'altres de "reconocida e inaplazable necesidad" que "suspendan su actividad" o "de cualquier forma, alteren su regularidad". La possibilitat legal de vaga els hi és doncs, total i absolutament negada. Referint-se al sector privat, qualifica de "sediciosos" les vagues o alteracions de la regularitat del treball que atentin contra "la seguridad del Estado, perjudiquen su autoridad, perturban su normal actividad, de manera grave la producción nacional".

Es evident que la redacció del text permet seguir aplicant la legislació repressiva inclosa a les vagues estrictament laborals, segons les "necessitats" concretes de cada moment.

De fet doncs, s'ha comprovat pràcticament com els elements immovilistes encara conserven poder suficient per a retardar considerablement el procés d'adaptació super-estructural a les necessitats objectives del capitalisme monopolista d'Estat.

FEBRER DE 1966 .